

BESKÆFTIGELSESREGION
MIDTJYLLAND

ARBEJDSMARKEDSOVERBLIK

– Overblik over arbejdsmarkedet i Midtjylland

1. halvår 2008

INDHOLDSFORTEGNELSE

MANGEL PÅ ARBEJDSKRAFT INDEN FOR MANGE BRANCHER Den aktuelle arbejdsmarkedsbalance	1
FORTSAT HØJ BESKÆFTIGELSE I MIDTJYLLAND Prognose for beskæftigelsen i Midtjylland	3
FORTSAT LAV LEDIGHED I MIDTJYLLAND Prognose for ledigheden i Midtjylland	5
UÆNDRET ARBEJDSSTYRKE I MIDTJYLLAND Prognose for arbejdsstyrken i Midtjylland	8

OVERBLIK OVER ARBEJDSMARKEDET

I Midtjylland

SAMMENFATNING

Arbejdsmarkedet i Midtjylland har udviklet sig meget positivt de seneste år. På to år er ledigheden halveret, og ved udgangen af 2007 er ledighedsniveauet rekordlavt under 2% af arbejdsstyrken. I samme periode er beskæftigelsen steget, og arbejdsstyrken er øget – blandt andet som følge af, at den stigende efterspørgsel efter arbejdskraft har trukket flere ind på arbejdsmarkedet. Samtidig er omfanget af udenlandsk arbejdskraft steget kraftigt i løbet af 2007.

I 2008 forventes beskæftigelsen at stabilisere sig på det nuværende høje niveau, mens ledigheden forventes at stabilisere sig på niveauet i slutningen af 2007.

På længere sigt er der risiko for, at den demografiske udvikling i Midtjylland med flere ældre og færre unge vil skabe et fald i arbejdsstyrken. Presset på arbejdsmarkedet vil således forstærkes af den demografiske udvikling, samtidig med at kvalifikationsbehovene på arbejdsmarkedet vil stige. Det betyder, at der fortsat forventes udbredt mangel på arbejdskraft i Midtjylland – selv hvis arbejdskraftefterspørgslen falder i forhold til de seneste års høje niveau.

Hovedudfordringen i de kommende år vil derfor være at skaffe kvalificeret arbejdskraft til de midtjyske virksomheder, så de mange ledige stillinger i regionen kan besættes.

I det følgende giver Beskæftigelsesregion Midtjylland en vurdering af balancen mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet i Midtjylland samt en prognose for udviklingen i beskæftigelse, ledighed og arbejdsstyrke det kommende år.

MANGEL PÅ ARBEJDSKRAFT INDEN FOR MANGE BRANCHER

Den aktuelle arbejdsmarkedsbalance

Den gunstige situation på arbejdsmarkedet har medført, at mange virksomheder i Midtjylland har oplevet tiltagende problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.

Udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft kan variere meget fra én branche til en anden. Beskæftigelsesregion Midtjylland har derfor udarbejdet en arbejdsmarkedsbalance for 1. halvår 2008. I Arbejdsmarkedsbalancen vurderes jobmulighederne i Region Midtjylland for ca. 1.500 stillingsbetegnelser.

Stillingsbetegnelserne er fordelt på fem forskellige kategorier:

- Tværgående og strukturel mangel på arbejdskraft (udbredt mangel på arbejdskraft og ekstraordinært lav ledighed)
- Mangel på arbejdskraft (rekrutteringsproblemer og lav ledighed)
- Paradoksproblemer (rekrutteringsproblemer samtidig med høj ledighed)
- Gode beskæftigelsesmuligheder (ingen rekrutteringsproblemer og høj jobomsætning)
- Mindre gode beskæftigelsesmuligheder (høj ledighed og lav jobomsætning)

Arbejdsmarkedsbalancen er udarbejdet på baggrund af en landsdækkende survey, hvor ca. 15.000 virksomheder interviewes. Arbejdsmarkedsbalancen for Midtjylland udarbejdes ved at sammenholde de midtjyske virksomheders mangel på arbejdskraft med statistiske oplysninger om ledighed, beskæftigelse og jobåbninger på det midtjyske arbejdsmarked.

Virksomhedssurveyen viser, at virksomhederne i Midtjylland forgæves har forsøgt at rekruttere til knap 13.500 stillinger i september og oktober 2007. Det svarer til 2,2% af beskæftigelsen i Midtjylland. Andelen er lidt lavere end på landsplan, hvor de forgæves rekrutteringer udgør 2,4% af beskæftigelsen.

Sammenlignet med samme periode i 2006 er rekrutteringsproblemerne lidt lavere i 2007 – men antallet af forgæves rekrutteringer ligger fortsat på et højt niveau.

TABEL 1: REKRUTTERINGSPROBLEMER I MIDTJYLLAND

REKRUTTERINGSPROBLEMER	Antal forgæves rekrutteringer		Forgæves rekrutteringer som andel af beskæftigelsen	
	2006	2007	2006	2007
Midtjylland	16.238	13.455	2,6%	2,2%
Hele landet	70.492	65.942	2,6%	2,4%

Kilde: Virksomhedssurvey og Danmarks Statistik (RAS 2006)

Note: Stillingerne er søgt besat uden held i perioden fra uge 28 til uge 44.

Virksomhedernes rekrutteringsproblemer afspejles i Arbejdsmarkedsbalancen for 1. halvår 2008, der viser, at der er mangel på arbejdskraft inden for en lang række fagområder. Det gælder særligt Bygge og anlæg, Jern og metal, Forretningsservice, Sundhedsområdet og Transportområdet. Inden for de fleste områder er der generelt gode beskæftigelsesmuligheder.

Arbejdskraftmanglen er størst inden for det faglærte område, idet 32% af alle ubesatte stillinger kræver en erhvervsfaglig uddannelse. Stillinger, der kræver et mellemhøjt eller højt uddannelsesniveau, udgør ca. 22% af arbejdskraftmanglen, mens det ufaglærte område og specialarbejderområdet udgør ca. 24% af arbejdskraftmanglen.

Arbejdsmarkedsbalancen viser, at der også er mange stillinger med mindre gode beskæftigelsesmuligheder i Midtjylland. Det er overvejende stillingsbetegnelser, hvor efterspørgslen er lav og ledigheden høj. Dog kan små og ofte meget specialiserede stillinger, hvor jobomsætningen altid vil være lav, også vurderes til mindre gode beskæftigelsesmuligheder. Dét selv om der ikke altid er høj ledighed, og selvom uddannede personer sjældent har svært ved at blive ansat inden for faget.

I Arbejdsmarkedsbalancen er der også enkelte stillinger med paradoksproblemer, hvor virksomhederne oplever rekrutteringsproblemer samtidig med, at ledigheden er høj. Der er især mange ledige inden for paradoks-områderne fabriksarbejder, kontorassistent, pædagog-medhjælper og træindustriarbejder.

Listerne herunder viser 10 af de væsentligste stillinger i hver kategori i Arbejdsmarkedsbalancen. De komplette lister med alle stillingsbetegnelser kan findes på www.brmidtjylland.dk

TABEL 2: BESKÆFTIGELSESMULIGHEDER I MIDTJYLLAND

MINDRE GODE	GODE	RIGTIG GODE		
		Paradoksproblemer	Mangel på arbejdskraft	Tværgående, strukturel mangel på arbejdskraft
Kontormedhjælper	Gartneriarbejder	Tjener	Rengøringsassistent	Elektriker
Pakkeriarbejder	Hjemmehjælper	Projektleder / ingeniørarbejde	Lagerarbejder	Brolægger
Omsorgsmedhjælper	Pedelmedhjælper	Projektleder / data, it og teleteknik	Butiksmedhjælper	Klejnsmed
Dyrepasser	Receptionist / kontor	Pædagogmedhjælper	Jern- og metalarbejder	Phoner
Akademisk medarbejder	Byggearbejder	Træindustriarbejder	Bogholderiassistent	Vvs-montør
Klubmedarbejder	Handicaphjælper	Fabriksarbejder	Køkkenmedhjælper	Landbrugsmedhjælper
Bartender	Varevognschauffør	Materialist	Virksomhedskonsulent	Tømrer
Bud	Slagteriarbejder	Kontorassistent	Ejendomsadministrator	Murer
Skovarbejder	Specialarbejder / gartner	Kontorfuldmægtig	Inkassomedarbejder	Svejser
Grafisk designer	Voksenunderviser	Designer	Tagdækker	Automekaniker

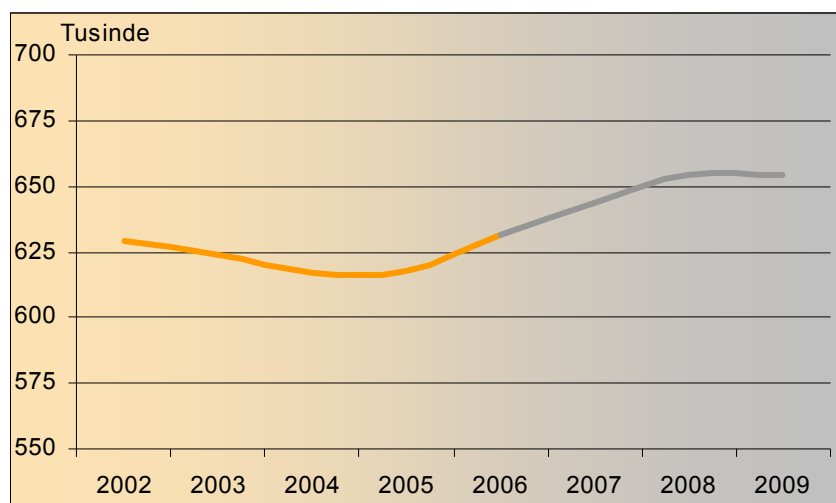
Kilde: www.brmidtjylland.dk

FORTSAT HØJ BESKÆFTIGELSE I MIDTJYLLAND

Prognose for beskæftigelsen i Midtjylland

De seneste års positive økonomiske udvikling har skabt vækst i beskæftigelsen i Danmark. I Midtjylland er beskæftigelsen steget med mere end 25.000 personer fra 2004 til 2006.

FIGUR 1: BESKÆFTIGELSEN I REGION MIDTJYLLAND FREM TIL 1. JANUAR 2006 OG BESKÆFTIGELSESREGIONENS PROGNOSE FREM TIL 1. JANUAR 2009

Kilder: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, www.statistikbanken.dk samt egne beregninger

I 2007 forventes beskæftigelsen at være steget yderligere. På landsplan forventes beskæftigelsen at være steget med 47.000 personer, mens Beskæftigelsesregionen forventer en vækst på knap 11.000 personer i Midtjylland.

For delt på brancher forventes beskæftigelsen i 2007 at være steget mest inden for Forretningsservice, i detailhandlen og i Bygge- og anlægsbranchen. I industrien forventes vækst inden for Sten, ler og glas samt Jern og metal, mens der forventes en mindre tilbagegang i resten af industrien. I den offentlige sektor forventes beskæftigelsen at være steget i den offentlige administration, i sundhedsvæsenet og inden for de sociale institutioner.

TABEL 3: BESKÆFTIGELSESPROGNOSE FOR MIDTJYLLAND FRA 2007 TIL 2009 FORDELT PÅ BRANCHER

BRANCHE	FAKTISKE TAL 2006	PROGNOSE			ÆNDRING I PCT.	
		2007	2008	2009	2007-2008	2008-2009
0109 Landbrug, gartneri og skovbrug	24.816	23.970	23.300	22.230	-2,8%	-4,6%
0500 Fiskeri	1.177	1.092	1.012	919	-7,3%	-9,2%
1009 Råstofudvinding	679	682	683	673	0,2%	-1,6%
1509 Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	18.750	18.168	17.336	16.230	-4,6%	-6,4%
1709 Tekstil- og læderindustri	4.576	4.554	4.251	3.891	-6,7%	-8,5%
2009 Træ-, papir- og grafisk industri	18.849	18.509	17.830	16.854	-3,7%	-5,5%
2309 Kemisk industri og plastindustri	8.114	8.102	8.030	7.814	-0,9%	-2,7%
2600 Sten-, ler- og glasindustri	3.665	3.731	3.783	3.769	1,4%	-0,4%
2709 Jern- og metalindustri	50.499	52.385	53.546	53.064	2,2%	-0,9%
3600 Møbelindustri og anden industri	10.509	10.264	9.767	9.119	-4,8%	-6,6%
4009 Energi- og vandforsyning	2.924	2.961	3.060	3.108	3,3%	1,6%
4500 Bygge og anlæg	40.197	42.310	44.644	44.316	5,5%	-0,7%
5000 Autohandel, service og tankstationer	15.247	15.773	16.263	16.480	3,1%	1,3%
5100 Engroshandel undtagen med biler	38.198	39.354	40.692	41.354	3,4%	1,6%
5200 Detailh. og reparationsvirks. undt. biler	46.482	48.468	51.152	53.079	5,5%	3,8%
5500 Hoteller og restauranter	17.051	17.595	17.845	17.983	1,4%	0,8%
6009 Transport	23.994	24.500	24.829	24.721	1,3%	-0,4%
6400 Post og tele	11.244	11.128	11.260	11.191	1,2%	-0,6%
6509 Finansiering og forsikring	13.324	13.521	13.914	14.072	2,9%	1,1%
7009 Udlejning og ejendomsformidling	9.737	10.072	10.388	10.529	3,1%	1,4%
7209 Forretningsservice	54.247	57.803	61.372	64.076	6,2%	4,4%
7500 Offentlig administration	26.331	26.937	27.251	27.681	1,2%	1,6%
8000 Undervisning	47.134	47.791	48.285	48.423	1,0%	0,3%
8519 Sundhedsvæsen	36.049	36.305	36.607	36.958	0,8%	1,0%
8539 Sociale institutioner	77.309	77.595	77.796	77.110	0,3%	-0,9%
9009 Foreninger, kultur og renovation	28.166	28.207	27.980	27.453	-0,8%	-1,9%
9800 Uoplyst aktivitet	1.955	1.957	1.744	1.523	-10,9%	-12,7%
I alt	631.223	643.735	654.618	654.618	1,7%	0,0%

Kilder: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, www.statistikbanken.dk samt egne beregninger.

I 2008 forventes en lavere vækst i BNP end i de foregående år. Beskæftigelsen forventes derfor at ligge på et uændret, højt niveau i 2008.

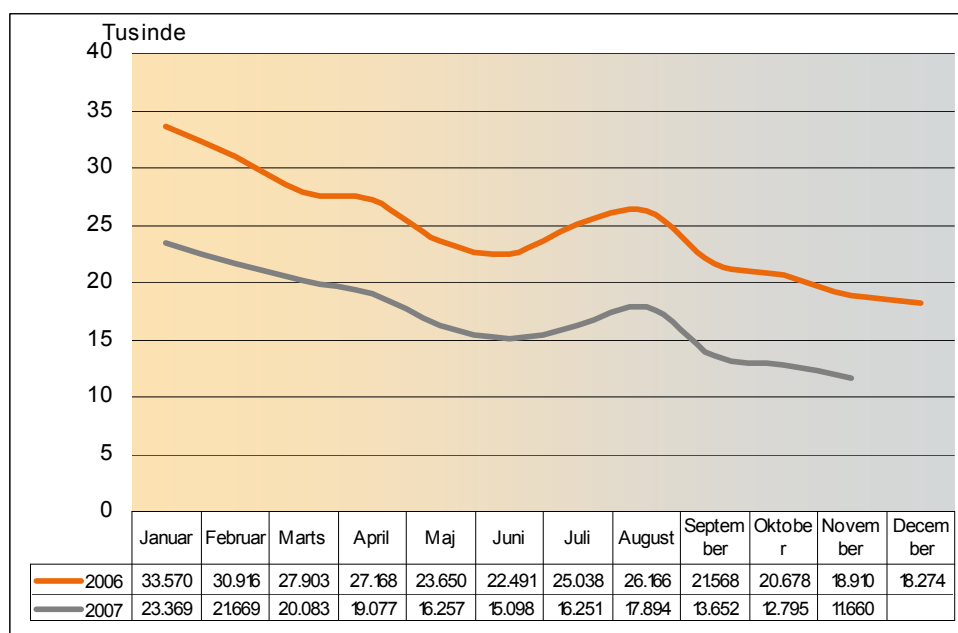
Også i 2008 forventes den største stigning i beskæftigelsen inden for serviceerhvervene, hvor væksten forventes at være højest inden for Forretningsservice og i detailhandlen. Den offentlige sektor forventes også at få en mindre, positiv fremgang i beskæftigelsen inden for den offentlige administration og i sundhedsvæsenet. Derimod forventes en mindre tilbagegang i Bygge- og anlægsbranchen og i Jern- og metalindustrien, men beskæftigelsen vil fortsat ligge på et højt niveau i begge brancher.

FORTSAT LAV LEDIGHED I MIDTJYLLAND

Prognose for ledigheden i Midtjylland

I de seneste to år er ledigheden i Midtjylland halveret. Figur 2 viser udviklingen i ledigheden i 2006 og 2007, og her ses det tydeligt, at ledigheden er faldet markant gennem 2006 og 2007.

FIGUR 2: UDVIKLING I LEDIGHEDEN I MIDTJYLLAND I 2006 OG 2007

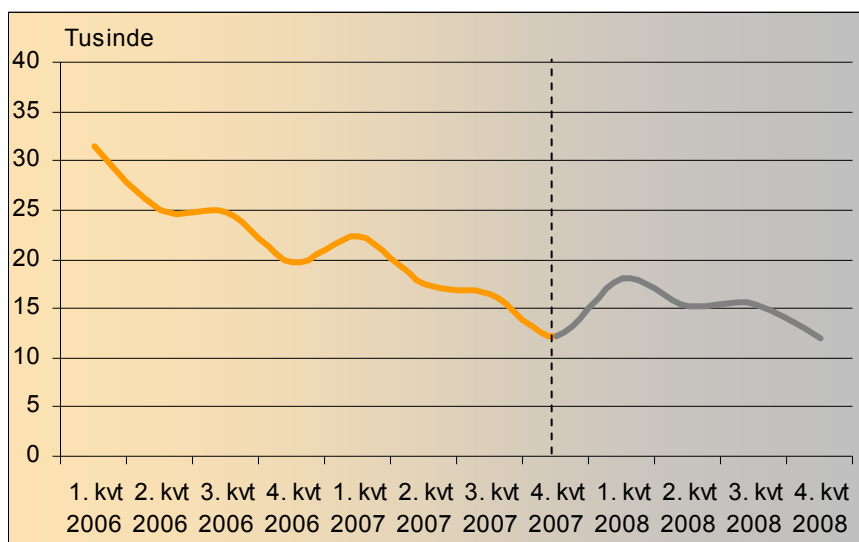
Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk

I november 2007 var der 11.660 ledige i Midtjylland. Det svarer til en ledighed på kun 1,9% af arbejdsstyrken. Det forventes derfor, at Midtjylland i 4. kvartal 2007 vil have en gennemsnitlig ledighed på ca. 12.200 ledige. Det betyder, at der stort set ingen ledige er inden for nogle faggrupper.

Det store fald i ledigheden forventes at aftage i løbet af 2008. Det skønnes, at der i gennemsnit vil være 15.200 ledige i løbet af året. Det svarer til et samlet fald i ledigheden på ca. 1.950 personer sammenlignet med 2007, svarende til et fald på 11%. I løbet af året forventes et fald i ledigheden i årets 3 første kvartaler, mens ledigheden forventes at være uændret i 4. kvartal 2008.

I 2. kvartal 2008 ventes ledigheden at være på 15.200 personer, svarende til et fald på 13,2% i forhold til 2. kvartal 2007. I 4. kvartal 2008 ventes ledigheden at være på 12.000 personer, svarende til et mindre fald på 1,6% sammenlignet med 4. kvartal 2007. Faldet i 4. kvartal 2008 skyldes fortrinsvis en forventning om en mindre stigning i aktiveringsomfanget i 4. kvartal 2008 sammenlignet med samme kvartal i 2007.

FIGUR 3: LEDIGHEDEN I MIDTJYLLAND FREM TIL 3. KVARTAL 2007 OG BESKÆFTIGELSESGREGIONENS PROGNOSE FREM TIL 4. KVARTAL 2008

Kilder: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, www.statistikbanken.dk samt egne beregninger.

Fordelt på a-kasser er ledigheden i Midtjylland i 2007 lavest i byggeriet, blandt metalarbejderne og i sundhedssektoren. Ledigheden er derimod højest for akademikere, funktionærer og personer forsikret i 3F og HK.

Fra 4. kvartal 2007 til 4. kvartal 2008 forventes ledigheden at falde mest blandt de offentligt ansatte, funktionærerne og for personer forsikret i HK. Ledigheden forventes derimod at stige mest for personer i 3F, byggeriet og Metal. Trods stigningen vil ledigheden dog fortsat være lav i byggeriet og for metalarbejderne, da ledigheden er ekstremt lav i 2007.

Tabel 4 viser endvidere, at ledigheden er højere for kvinder end for mænd i Midtjylland, da mere end 6 ud af 10 ledige er kvinder. I løbet af 2008 forventes kvindernes ledighed at falde, mens ledigheden for mænd forventes at ligge på et uændret lavt niveau. Andelen af kvinder blandt de ledige vil falde til knap 60% og således forbedres i forhold til 2007.

Aktiveringsomfanget spiller en mindre rolle for ledighedsniveauet end tidligere. Antallet af aktiverede ledige har i 2007 ligget betydeligt lavere end i 2006. Det skyldes dels, at der er langt færre ledige at aktivere, og dels, at der særligt i 1. kvartal 2007 er igangsat færre aktiveringsforløb end sædvanligt.

**TABEL 4: LEDIGHEDSPROGNOSE FOR MIDTJYLLAND FOR 2008 FORDELT PÅ A-KASSER, ALDER OG KØN
ANTAL FULDTIDSLEDIGE, ABSOLUTTE TAL**

	FAKTISKE TAL	PROGNOSE		ÆNDRING I PCT.	
	2. kvartal 2007	4. kvartal 2007	2. kvartal 2008	4. kv. 2007 - 4. kv. 2008	
A-kassegrupper					
Selvstændige	822	500	700	500	0,0%
Akademikere	1.974	1.525	1.700	1.500	-1,6%
Funktionærer og tjenestemænd	2.127	1.340	1.850	1.250	-6,7%
HK	2.114	1.475	1.800	1.400	-5,1%
Tekniske funktionærer	896	650	800	610	-6,2%
Byggefag	391	250	350	280	12,0%
Metal	369	225	300	240	6,7%
3F	2.876	1.975	2.500	2.100	6,3%
Nærings og nydelsesmiddelarbejdere	210	160	200	170	6,3%
Offentligt ansatte	965	600	850	550	-8,3%
Øvrige	1.972	1.300	1.700	1.200	-7,7%
Ikke-forsikrede ledige	2.788	2.200	2.450	2.200	0,0%
Ledige i alt	17.504	12.200	15.200	12.000	-1,6%
Aldersgrupper					
16-24 år	1.304	950	1.100	925	-2,6%
25-29 år	2.078	1.700	1.850	1.675	-1,5%
30-49år	8.552	6.050	7.450	5.950	-1,7%
50-59 år	4.619	2.900	3.950	2.850	-1,7%
60-66 år	951	600	850	600	0,0%
Ledige i alt	17.504	12.200	15.200	12.000	-1,6%
Køn					
Mænd	6.977	5.000	6.200	5.000	0,0%
Kvinder	10.527	7.200	9.000	7.000	-2,8%
Ledige i alt	17.504	12.200	15.200	12.000	-1,6%
Aktiverede					
Forsikrede, aktiverede	4.397	3.800	4.500	4.000	5,3%
Ledige og forsikrede, aktiverede i alt	21.901	16.000	19.700	16.000	0,0%

Kilder: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, www.statistikbanken.dk samt egne beregninger

Det skønnes, at aktiveringen i 2007 vil omfatte ca. 4.200 personer, mens ca. 4.000 vil blive aktiverede i løbet af 2008. Trods det lavere ledighedsniveau forventes aktiveringsomfanget at stige i løbet af 2008, idet nye regler medfører, at aktiveringens skal igangsættes tidligere i ledighedsforløbet, og at minimumsgrænsen for antallet af ugentlige aktiveringstimer hæves.

UÆNDRET ARBEJDSSTYRKE I MIDTJYLLAND

Prognose for arbejdsstyrken i Midtjylland

Muligheden for at øge beskæftigelsen og imødekomme virksomhedernes efterspørgsel efter arbejdskraft er blandt andet afhængig af udviklingen i arbejdsstyrken.

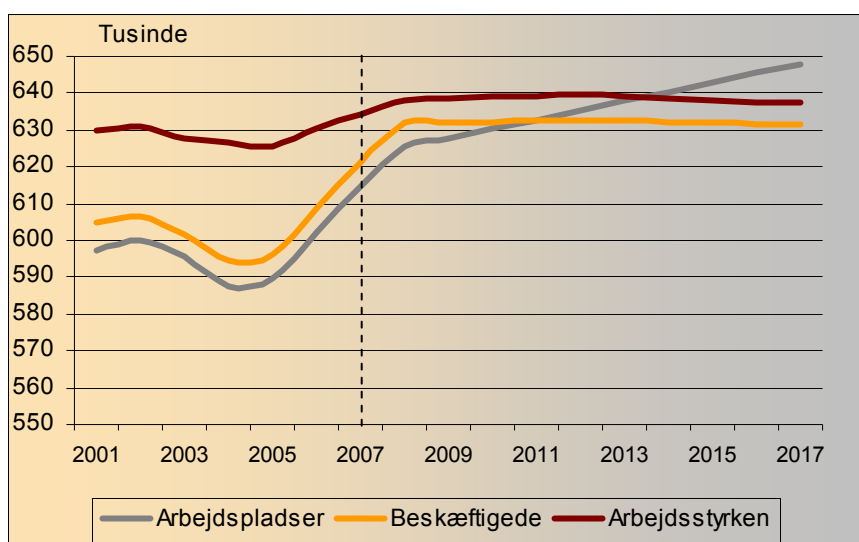
Den demografiske udvikling forventes at være mere positiv i Midtjylland end i andre dele af landet i de kommende år. Dog forventes en nærmest uændret arbejdsstyrke i de kommende år, da befolkningsvæksten først og fremmest forventes i de aldersgrupper, hvor erhvervsdeltagelsen er lav, mens befolkningen i aldersgrupperne fra sidst i 20'erne til sidst i 40'erne forventes at falde på 10 års sigt.

Internt i Midtjylland forventes også en geografisk skæv udvikling i arbejdsstyrken, da arbejdsstyrken i Vestjylland forventes at falde med ca. 8.800 frem til 2017, mens arbejdsstyrken forventes at stige med ca. 8.300 i Østjylland i samme periode.

Figur 4 viser, at hvis virksomhedernes efterspørgsel efter arbejdskraft (arbejdspladser) stiger i samme omfang som den gennemsnitlige vækst i de seneste 20 år i Midtjylland, er det nødvendigt at hæve arbejdsstyrken med mere end 2.500 personer pr. år for at imødekomme virksomhedernes efterspørgsel efter arbejdskraft. Hvis det ikke lykkes at hæve arbejdsstyrken, vil beskæftigelsen falde svagt i de kommende år. Den potentielle arbejdspladsvækst vil derfor ikke kunne realiseres pga. mangel på arbejdskraft.

Figuren viser altså, at en af de største trusler mod en fortsat positiv udvikling på arbejdsmarkedet i Midtjylland er mangel på arbejdskraft – selv hvis efterspørgslen efter arbejdskraft ligger på et relativt lavt niveau i f.h.t. de seneste års udvikling.

FIGUR 4: UDVIKLING I ARBEJDSPLADSER, BESKÆFTIGELSE OG ARBEJDSSTYRKE I MIDTJYLLAND

Kilder: Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, www.statistikbanken.dk samt egne beregninger

BESKÆFTIGELSESGREGION MIDTJYLLAND

Søren Frichs Vej 38K st.

8230 Åbyhøj

Telefon: 7222 3700

E-mail: brmidt@ams.dk

NÆRMERE OPLYSNINGER OM ARBEJDSMARKEDSBALANCE OG PROGNOSE:

Specialkonsulent Steinar Stefansson, sst@ams.dk, tlf. 7222 3705

Fuldmægtig Lisbeth Mikkelsen, lmi@ams.dk, tlf. 7222 3706

NYE ARBEJDSMARKEDSANALYSER OM DET REGIONALE ARBEJDSMARKED:

Spotanalyser af manglen på arbejdskraft inden for områder med stor mangel

www.brmidtjylland.dk

